

MOŽNOSTI ROZVOJE AGROTURISTIKY V ČESKÉ REPUBLICE

Marie Pourová

Česká zemědělská univerzita Praha, Katedra řízení, PEF, 165 21 Praha 6 - Suchbátka
tel.: 42/2/3382239 fax: 42/2/3382258

Anotace:

Příspěvek se zabývá možnostmi rozvoje agroturistiky v České republice z pohledu starostů měst a obcí. Z průzkumu vyplynulo, že agroturistika se v ČR začíná teprve rozvíjet, často s potížemi. Zájem o rozvoj agroturistického byznysu je především v kraji severomoravském, kde je největší nezaměstnanost, dále v kraji jihočeském a východočeském. Podmínky pro zahájení a provozování agroturistiky a doprovodných aktivit jsou v jednotlivých krajích rozdílné. Zájem obyvatel o podnikání v AT není zatím velký.

Summary:

The article deals with possibilities for agritourism development in the Czech Republic for the viewpoint of local authorities. The survey indicates that agritourism is at the beginning of its development in CR and is accompanied with difficulties. The interest in agritourism development is identified in North-Moravian region, where an unemployment rate is the highest, then in South- and East-Bohemian regions. Conditions for agritourism and related activities development differ from region.

An interest to enter the agritourism business is general low.

Klíčová slova:

agroturistika, možnosti rozvoje, Česká republika, průzkum

Key words:

agritourism, development possibilities, Czech Republic, survey

Agroturistika je významnou podnikatelskou činností, která může být pro venkov potenciálním zdrojem příjmů a nových pracovních příležitostí. Rozvoj agroturistiky nepřináší

práci a zisky jenom zemědělcům, ale přispívá k rozvoji celé vesnice a regionu. Zvyšují se výnosy v obchodu, řemeslné výrobě, opravárenství apod. Nově mohou vzniknout služby v oblasti volného času, dále pak informační a zprostředkovatelské služby. Zapojit se může prakticky každý obyvatel města či obce, např. ubytovacími službami v rodinném domku, zemědělské usedlosti, na chatě nebo chalupě. Můžeme předpokládat, že možnosti k provozování a rozvoji agroturistiky má většina našich zemědělských regionů. Avšak mnoho obcí a měst se o agroturistiku (respektive venkovskou turistiku) začíná teprve zajímat. Předložený příspěvek je zaměřen na možnosti rozvoje agroturistiky v České republice z pohledu starostů měst a obcí.

Metodika

Průzkum názorů starostů měst a obcí na agroturistiku a možnosti jejího rozvoje ve svém teritoriu byl uskutečněn začátkem roku 1995 v rámci řešení projektu PHARE „Podpora rozvoje agroturistiky místní správou“ na území ČR v programu „Restrukturalizace trhu práce“. Některé výsledky předvýzkumu, který zahrnoval 117 dotazníků starostů měst a obcí s počtem obyvatel nad 1 000 jsou uvedeny v tomto příspěvku.

Výsledky

Agroturistika (AT) je podle názorů starostů měst a obcí úspěšně rozvíjena na území ČR pouze z 5%. Je to odraz nejen současné ekonomické situace našeho státu, ale i skutečnosti, že agroturistický byznys neměl u nás v posledních padesáti letech tradici. Z průzkumu vyplynulo, že je úspěšně rozvíjena v malém procentu v západočeském (7,7%), východočeském (7,7%), jihomoravském (4%) a severomoravském (3,7%) kraji. Ve středočeském a jihomoravském kraji, dle názorů 62,5% a 54,5% respondentů, je agroturistika rozvíjena nejvíce, ale s potížemi. Agroturistika, v pravém slova smyslu, je vázána na zemědělskou farmu (selský statek) nebo na jinou zemědělskou organizaci, na ochotu a schopnost zemědělců podnikat v AT a na možnostech provozování tohoto turistického byznysu (vnějších i vnitřních).

Zájem o rozvoj agroturistiky v obcích a regionech z pohledu jejich starostů je největší v severomoravském kraji (oblast s vysokou nezaměstnaností) - uvádí 63% starostů, v jihočeském kraji (54,6%) a ve východočeském kraji (42,3% respondentů tohoto kraje).

Zájem obyvatel obce o podnikání v agroturistice nebo v doprovodných činnostech v ČR, jak jej vidí jejich starostové, není velký (velký zájem uvádí pouze 4,3% v AT a 12,0% v doprovodných činnostech), je spíše nedostatečný (58,1% v AT a 33,3% v doprovodných činnostech). V jednotlivých krajích se tento ukazatel liší.

Z dotazníkového šetření starostů měst a obcí dále vyplynulo, že téměř 4/5 z nich považují svou obec, město, region za výborné až průměrné pokud jde o podmínky pro provozování AT a doprovodných služeb. Pouze jedna pětina starostů se domnívá, že tyto podmínky jsou nedostatečné. Z tabulky 1 je patrné, že nedostatečné podmínky mají především kraje: středočeský (uvádí 37,5% respondentů), západočeský (30,8%) a jihomoravský (28,0%).

Podmínky pro provozování AT a doprovodných služeb v obci (regionu) v %

Tabulka 1

Podmínky	ČR	Kraje						
		StČ	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM
Výborné	24,8	12,5	36,4	23,0	14,3	38,5	12,0	25,9
Průměrné	53,8	50,0	54,6	46,2	71,4	46,1	52,0	63,0
Nedostatečné	19,6	37,5	9,0	30,8	14,3	15,4	28,0	11,1
Neuvedeno	1,8	0	0	0	0	0	8,0	0

Při podrobnějším zkoumání podmínek pro rozvoj AT a doprovodných činností v ČR lze říci, že starostové si uvědomují atraktivitu svého prostředí, která je hodnocena 56% respondentů jako výborná a 41% respondentů jako průměrná.

Úroveň infrastruktury je hodnocena mnohem hůře, pouze 11% respondentů se domnívá, že je výborná z hlediska agroturistického podnikání a 67,6% ji hodnotí jako průměrnou. Nedostatečnou infrastrukturu pociťuje 21,4% starostů. Z podrobnějšího rozboru vyplynulo, že české kraje mají infrastrukturu rozvinutější než kraje moravské.

Sportovní a zájmové atraktivity pro turisty jsou starosty měst a obcí nejčastěji hodnoceny jako průměrné (47% respondentů) a výborné (35%).

Komunikační dostupnost objektů pro agroturistiku je hodnocena 54,7% respondentů jako výborná a 36,8% průměrná. Nedostatečná komunikační dostupnost je pocíťována 8,5% respondentů (15,4% východočeský kraj a 11,1% severomoravský kraj).

Tabulka 2 informuje o ubytovacích možnostech pro turisty v různých krajích ČR z pohledu starostů měst a obcí. V úvahu připadá ubytování v rodinných domcích, selských staveních, chatách, chalupách, hotelích, ubytovnách a kempech. Z odpovědí respondentů vyplynulo, že nejlepší možnosti ubytování jsou v hotelích, ubytovnách a kempech (32,5% respondentů), méně vhodné podmínky pro ubytování jsou v rodinných domcích a selských staveních (pouze 15,4% je hodnotí jako výborné) a nejméně vhodné v chatách a chalupách (pouze 10,3% je hodnotí jako výborné, 33,4% jako průměrné a 52,0% jako nedostatečné, 4,3% se nevyjádřilo). Ubytovací možnosti pro turisty se v jednotlivých krajích liší (tabulka 2).

Důležitou roli při rozvoji agroturistiky a doprovodných služeb hraje spolupráce podnikatelů s obecnými a okresními úřady, dále snaha získat zkušenosti ze spolupráce se zahraničními regiony. Pokud jde o spolupráci obecních úřadů s podnikateli, 67% respondentů ji hodnotí za nedostatečnou. Obdobně je tomu i z pohledu vzájemné spolupráce okresních úřadů při rozvoji a podpoře AT (53% respondentů tuto spolupráci hodnotí jako nedostačující, 13,7% se nevyjádřilo). Nejhorší situace je z hlediska spolupráce našich regionů se zahraničními regiony při AT podnikání. 77% starostů ji hodnotí jako nedostatečnou a 7% se k této problematice nevyjádřilo.

Další oblastí dotazníkového šetření byla úroveň informačních, reklamních a poradenských služeb v obcích, regionech v oblasti agroturistického byznysu. Z výsledků vyplynulo, že informační a reklamní služby jsou 53% respondentů hodnoceny jako průměrné a 36% respondentů je hodnotí jako nedostatečné (především v jihomoravském kraji). Hodnocení úrovně a dostupnosti poradenských služeb v oblasti AT je rovněž velmi neuspokojivé, 64% starostů je hodnotí negativně a 6% se nevyjádřilo.

Starostové, kteří chtějí podporovat a rozvíjet turistický ruch (včetně agroturistiky) ve svém teritoriu, mají rovněž zájem získat více informací o této problematice cestou dalšího vzdělávání. O semináře zaměřené na podporu AT místní správou projevilo zájem 75% starostů (respondentů).

Ubytovací možnosti pro turisty (v %)

Tabulka 2 _____

Ubytování	ČR	Kraje						
		StČ	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM
Rodinné domky, selská stavení								
výborné	15,4	0	18,2	15,4	28,6	23,0	20,0	3,7
průměrné	32,5	50,0	27,2	38,5	28,6	42,3	12,0	37,0
nedostatečné	49,5	50,0	54,6	38,5	14,2	34,7	68,0	59,3
neuvedeno	2,6	0	0	7,6	28,6	0	0	0
Chaty, chalupy								
výborné	10,3	0	27,2	7,6	0	7,7	8,0	14,9
průměrné	33,4	37,5	36,4	46,2	28,6	38,5	16,0	37,0
nedostatečné	52,0	62,5	36,4	46,2	49,8	46,1	76,0	44,4
neuvedeno	4,3	0	0	0	28,6	7,7	0	3,7
Hotely, ubytovny, kempy								
výborné	32,5	12,5	63,7	23,1	42,8	30,8	28,0	33,3
průměrné	36,8	50,0	27,2	23,1	28,6	42,3	44,0	33,3
nedostatečné	30,7	37,5	9,1	53,8	28,6	26,9	28,0	33,3

Závěr

Agroturistika se v České republice rozvíjí zatím dosti živelně, aniž by byla cílevědomě usměrňována a podporována jednotnou koncepcí orgánů státní správy. Jejím rozvoji příliš nepomáhá současná legislativa, agrární politika státu, koncepce rozvoje cestovního ruchu, ani koncepce ochrany životního prostředí. Jednotlivé rezorty, které mají s agroturistikou co do činění, zatím příliš vzájemně nespolupracují.

Přes mnohé nedostatky má agroturistika a venkovská turistika v České republice tendence se postupně prosazovat díky práci mnoha nadšenců na regionálních úrovních i jednotlivých podnikatelských subjektů. Ti všichni si uvědomují, že český venkov má výborné přírodní i kulturní podmínky pro rozvoj turistického ruchu, jak bylo uvedeno v příspěvku.